

Komáromi Öregdiák

A komáromi magyar gimnázium BARÁTI KÖRÉNEK 17. hírlevele

2008. december

V. évfolyam

4. szám

*„A fa koronája
olyan magasra
nő, amilyen
mélyen fúródik
gyökere a
talajba.”*

Kodály Zoltán

A gimnázium 100 éves épülete

A Baráti Kör IV. tagcsági összejövetelének résztvevői 2008. október 18-án

Tagsági összejövetel

Iskolánk Baráti Köre 2008. október 18-án, szombaton 10 órai kezdettel szervezte – karöltve a Selye János Gimnázium igazgatóságával – 4. tagsági összejövetelét az iskola aulájában.

Az összejövetelre a mintegy 250 tagból 105 jelentkezett. A nyitó műsorszámok közül nagy tapssal jutalmazták a megjelentek ifj. Bertók Tibor bravúros hegedűjátékát, aki édesapja kíséretével Brahms V. Magyar táncát adta elő, de elismeréssel fogadták Horváth Viktória szavalatát is, aki Wass Albert *Szeressétek az iskolát* című versével lépett fel.

PaedDr. Héger Ágnes – mint az összejövetel háziasszonya – köszöntötte szervezetünk nevében a megjelent tagokat és vendégeket, ez utóbbiak között a Bencés Diákszövetség Komárom megyei küldöttségének két tagját: Domnanovich Tamást és Treuer Sebestyént, valamint a somorjai magyar tannyelvű iskolák alakulóban levő öregdiák-szervezetének háromtagú küldöttségét. Örömmel vettük tudomásul, hogy a Királyhalmeci Öregdiákok Baráti Körének megalakulása után Somorján is komolyan foglalkoznak a körszervezés gondolatával, s Jávorkáné Orosz Erzsébet, Kotiersné Sill Mária, valamint Némethné Göber Éva személye garancia arra, hogy hamarosan létrejön a harmadik hasonló szervezet is. (Királyhalmecen Csurgó Dezső elnök vezetésével 12 taggal már megkezdte működését a második Baráti Kör.)

Visszatérve tagsági összejövetelünk programjához, a Selye János Gimnázium részéről Kustyánné Mészáros Ilona igazgatóhelyettes köszöntötte a vendégeket, s alapos beszámolóban ismertette az iskola sokrétű és sikereiben gazdag tevékenységét. A vendégek közül Domnanovich Tamás, a bencés diákok küldöttségének tagja üdvözölte az összejövetelt, s elismeréssel szólt az eddigi eredményeinkről. Komárom polgármestere, MUDr. Bastrnák Tibor szintén üdvözölte az összejövetelt, s megállapította, hogy a Baráti Kör munkája szerves részévé vált a város tevékenységének, s további sok sikert kívánt.

Baráti Körünk elnöke – MUDr. Bastrnák Ferenc – részletesen beszámolt a kör tevékenységéről és jövőbeli terveiről (a beszéd szerkesztett változata olvasható lapunknak ebben a számában). Slančíkné Bognár Zsuzsa a Baráti Kör gazdasági, Stirber Lajos meg lapunk szerkesztési ügyeiről számolt be. Majd a tagok hozzászólásai következtek.

Az összejövetelnek a hivatalos része a Szózat eléneklésével ért véget. Közös fényképet készítettünk a Klapka-szobornál.

Elnökünk ebédre hívta meg a résztvevőket (a tagokat és a vendégeket) a Tiszti pavilon dísztermébe, ahol gazdagon terített asztalok vártak az ott megjelent kb. 85 személyre.

J. I.

Tisztelt Vendégeink, drága Iskolatársak, Polgármester Úr!

Engedjék meg, hogy a gimnázium igazgatósága, fiatal igazgatója, Andruskó Imre nevében, aki más feladatai miatt nem tud itt jelen lenni, valamint a gimnázium ötven tagú tantestülete nevében szívből köszöntsem Önöket.

Önök számunkra nem ismeretlenek. Tudjuk, hogy diákjai voltak ennek a szeretett épületnek, ennek a piros téglás iskolaépületnek, amely közben 100 éves lett. Én 1956-tól ebben az iskolában élek-éltem: alapiskolásként, gimnazistaként, tanárként. Nagyon sokukra emlékszem, hiszen én ott tátottam a számat 6-7 évesen is, amikor ballagtak, vagy ha nem is a ballagásukat néztem, láttam a folyosókon valamikori fiatal arcukat. Nagyon jó érzéssel tölt el, hogy hatvanadik évemhez közeledve olyan megtisztelő feladat jutott számomra, hogy Önöket köszönthessem itt a gimnáziumban.

Mert az iskolaépület is megöregedett, 100 éves lett. Ez az iskola mindig is a felvidéki magyarság egyik meghatározó központja volt. Büszkeséggel töltött el mindig is, hogy ennek az iskolának a diákja-diákjai lehettem-lehattunk, bizonyára Önök is így vannak vele, így éreznek. Magukénak tartják: évente eljönnek, mint ahogy ma is találkoznak októberek ezen a szombatján.

Engedjék meg, hogy az iskola történetéről, történelméről most ne szóljak, erre való volt a szeptember eleji évnyitót, ami remélem, méltó volt ehhez az intézményhez. Visszaidézte az eseményeket, a történelmi múltat, hogy azok a gyerekek, akik ma a gimnázium falai közt tanulnak és tizenévesek, megismerjék a gyökereket: honnan táplálkozik, honnan indult az iskola. Az évnyitón az alma matert a tölgyfához hasonlítottuk. Egy nagy tölgyfa ez az iskola, melynek lényegét Illyés Gyula gondolatai fejezik ki találóan: a fa a szél támadásaival szemben a gyökereivel védekezik, ha gyökerei erősek. Számunkra ez az erős gyökér a múltunk, mert ez az intézmény jezsuita kezdeteivel, bencés múltjával, az '50-től újrainduló iskolával egy olyan helyszíne lett az anyanyelvű oktatásnak, amely diákok ezreit bocsátotta útnak. Ma már mi, akkori gyermekek lassan nyugdíjasként tekintünk Önökre, akik megalapozták az újonnan induló magyar értelmiség útját Szlovákiában. Ránk is kemény feladatok várnak: új történelmi-társadalmi feltételek között úgy kell újtukra bocsátanunk ránk bízott diákjainkat, hogy megőrizzék magyarságtudatukat európai polgárként is az érvényesülésükért fáradozva a XXI. század elején. A magyar iskolának mindig is küldetése volt, Önök tudják ezt legjobban. Küldetése azért, hogy igazolja az anyanyelven történő oktatás életrevalóságát; ez iskolánk egyik nagy erőssége. A mindennapi bizonyításra gondolva elmondhatom, az iskola jó úton jár. Amit megkezdtek az '50-es, '60-as években az itt pályakezdő pedagógusok, azt az utánuk következők becsülettel folytatták és folytatják ma is. A legújabb eredményeink is igazolják, hogy nem vagyunk hűtlenek, nem vagyunk méltatlanok az elődeinkhez. Az elmúlt tanévben a Nyitrai kerület 26 gimnáziuma közül a Selye gimnázium végzett az első helyen a tanulmányi versenyek, tantárgyi olimpiák eredményeinek összesítésében. A maga 261 pontjával messze megelőzte a 186 ponttal második helyen végzett gimnáziumot. Ehhez színvonalas oktatás, a tehetségeket felkaroló lelkes tanári hozzáállás kell.

Érettségi eredményeink is nagyon jók. Diákjaink mintegy 80 százaléka emelt szintű érettségi vizsgát tett. A 158 érettségizett diák a központi érettségi vizsgák során a kerület többi iskolájával összehasonlítva matematikából és magyar

nyelv és irodalomból bizonyult a legeredményesebbnek.

Tanulóink évtizedek óta a természettudományi tantárgyak terén érték el a legkiválóbb eredményeket. Tavaly – először – az idegen nyelvi, pontosabban a német nyelvi olimpiában lett országos 1. helyezett Deák Katalin, aki Zoboraljáról érkezett hozzánk. Ő képviselhette Szlovákiát külföldön a nemzetközi diákolimpia versenyében szlovák társaival együtt. Az említett országos német nyelvi olimpia második helyezettje is selyés diák lett: a tavaly érettségizett Majer Susanne személyében.

Az anyanyelvi megmérettetésekben, ahol tudunk, mindegyik részt veszünk nálunk, Szlovákiában és Magyarországon. A győri, a sátoraljaújhelyi és a kassai anyanyelvi verseny, az Implom József és Simonyi Zsigmond helyesírási versenyek a legrangosabb helyszínei a fiatalok megmérettetéseinek. Fiataljaink ezeknek nemcsak rendszeres résztvevői, hanem kiváló eredményeket elérő versenyzői is. Gáspár Tibor a vers- és prózamondók iskoláját alapozta meg a gimnáziumban. Az ő nyugdíjbavonulásával sem csökkent azoknak a szavalóinknak, prózamondóinknak a száma, akik gyakran az országos versenyek győztesei, ill. élenjáró helyezettjei lettek.

Sorolhatnám tovább mindazokat a versenyeket, ahol tanulóink eredményeket értek el: a Cultura Nostra történelemversenytől a nemzetközi földrajzverseny 1. helyezéséig, sportolóink kiváló eredményeitől a Katedra-verseny matematikafordulójában elért országos 1. helyig.

A tanításon, a tudásszint növelésén kívül a tanító legfontosabb küldetése, hogy formáljon, jó irányba terelje a rábízott fiatalok személyiségét, jellemét. A kisebbségi létből következő egyik legfontosabb feladatunk, hogy tanulóinkban erősítsük magyarságtudatukat úgy, hogy közben tiszteljék a másságot is. Fontos, hogy tudják, honnan jöttünk, kik vagyunk, mitől vagyunk mi mások, mint Európa más népei. A tanítás mellett a nevelés számos olyan formáját keressük és valósítjuk meg, ami a diákok életkorának megfelelő. Iskolánk számára az élet nagyszerű lehetőséget adott, amikor két másik gimnáziummal barátságot kötöttünk. A budapesti Szent István Gimnáziummal és az erdélyi, székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnáziummal való együttműködésünk igazolja, hogy közös a sorsunk és közös a jövőnk is. Amikor diákjaink találkoznak budapesti és erdélyi barátaikkal, tanáraikkal az ő pedagógusaikkal, akkor érezhetjük, hogy ami együvé tartozik, azt nem lehet országhatárokkal elválasztani. Szívet melengető volt látni a székely fiatalok októberi fellépését az aulában, akik *A dzsungel könyve* c. musicalt adták elő nagy tehetséggel és sikerrel.

A Szent István Gimnáziumtól sok szakmai, módszertani segítséget kapunk; így volt ez akkor is, amikor hozzákezdünk a hatéves gimnáziumi osztály tanterveinek, óraterveinek a kidolgozásához.

Essék szó a máról és a terveinkről is! Gimnáziumunkban négy-, hat- és nyolcéves oktatás folyik, bővebben erről legújabb évkönyvünkben olvashatnak. Bennünket is érint a népszaporulat csökkenése, de az új formák keresésével, igényes oktatásunkkal szándékozunk megnyerni az alapiskolák jó képességű tanulóit, hogy nálunk szerezzenek tudást. A százévesé lett iskolaépület bizony magán viseli az elmúlt évtizedek nyomait. Teljes belső és külső felújításra szorul, a legsürgetőbb az ablakok cseréje és fűtésrendszerének felújítása lenne. Több tízmillió koronás beruházásról van szó, melynek tervezetét benyújtottuk: uniós forrásokból reméljük e beruházás anyagi feltételeinek biztosítását. ▶▶▶

► Gimnáziumunknak ötvenfős tantestülete van: tagjai közt a lassan nyugdíjba készülők mellett ott vannak a friss egyetemi diplomával rendelkezők egyaránt. A tanári kar valamennyi tagja egyetemi végzettségű szakember. A közösség összekovácsolódását segítik közös kirándulásaink is, melyek során felkerestük Debrecen, majd Kőszeg, Sopron, Kismarton, Doborján, Nagycenk történelmi-irodalmi nevezetességeit, emlékhelyeit.

A gimnázium öregdiákjai baráti körének vezetője, dr. Bastrák Ferenc többször hangoztatta: a találkozók nem csak nosztalgizással válnak, hanem szeretné, ha ez a kör az iskola mindennapi életének is szerves része lenne. Szívesen látjuk Önöket bármikor: jöjjenek el megnézni rendezvényeinket az unokákat, dédunokákat. Mi állami iskola vagyunk,

ahová nagyon sokféle gyermek jár nagyon sokféle családból. Szeretnénk, ha erkölcsös, jellemes, felnőtt emberekké válnának. A bencés múltunk is kötelez bennünket, hogy a hitoktatásra jelentkezők a délelőtti oktatásban vehessenek részt. Nálunk nem a 8. és 9. órákban, hanem akár a negyedikben, ötödikben van a hittanóra, ahogy az etikai nevelés vagy bármely más tantárgy is.

Az iskola mindig is a figyelem középpontjában volt, van. Tudjuk, hogy sok a javítanivalónk, a hiányosságunk, de azon vagyunk, hogy ezekből minél kevesebb legyen.

Végül engedjék meg, hogy az itt tanítók nevében szívből köszöntsem Önöket iskolánkban, és kellemes perceket kívánjak itt, a magyar gimnáziumban.

Kusttyán Ilona, igazgatóhelyettes

Tisztelt Tanárok, Diáktársak, Vendégek!

Mély tisztelettel és szeretettel köszöntök minden jelenlévőt. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy ismét szép számban összejöttünk, alátámasztva találkozóink szükségességét és életképességét.

Engedélyükkel a rövid beszámolómban nem térek ki aprólékosan tevékenységünkre, tekintettel, hogy hírlevelünk többnyire beszámol aktivitásunkról. Hírlevelünk a büszkeségünk, és arculatunk nyomtatott formája. Hírlevelünkkel kapcsolatos észrevételeinket és kéréseinket Stirber Lajos egykori diáktársunk tolmácsolja, majd a gazdasági helyzetünkről Slančíkné Bognár Zsuzsa számol be.

Egy mondat erejéig a találkozónkról. Még mindig akadnak, akik nem tudják, mikor vannak a találkozók, és látogathatja-e minden diák, aki gimnáziumunkban érettségizett. Igen – minden gimnáziumunkban érettségizett diákot kortól, vallástól, politikai meggyőződéstől függetlenül várunk: minden hónap harmadik hétfőjén 16 órakor a gimnázium tanári szobájában; a nagytalálkozókra minden év június első szombatján és ősszel (október hónapban) a tagsági összejövetelen.

A júniusi találkozó alkalmával átadásra kerülnek a matú-raoklevelek, és minden alkalommal az osztályterem névadó ünnepsége teszi színesebbé és értékesebbé találkozóinkat.

Tekintettel arra, hogy még mindig a formálódás időszakát éljük, kérem a találkozókunkkal és programjainkkal kapcsolatos észrevételeiket, kritikáikat, ötleteiket most szóban, de később akár írásban eljuttatni hozzánk.

Megemlékezzük jubilánsainkról és kitüntetteinkről.

Találkozóink színvonalát igyekeztünk értékes előadásokkal emelni. Ezekkel kapcsolatos észrevételeiket is szívesen vesszük.

Eleget téve az előző évben kitűzött célunknak: szorgalmazni a felvidéki magyar gimnáziumok öregdiákjainak valamilyen közösségbe szervezését (mint értelmiségnek), levélben kéréssel fordultunk 16 gimnázium igazgatóságához, hogy informáljanak bennünket az esetleges baráti kör létezéséről, nemlétezéséről, hajlandóságról ennek létrehozására, és az elutasító magatartásról is. A kérés levélhez csatoltuk az alapszabályunkat és néhány számot a hírlevelünkből. Az eredmény lehangoló. Egyedül Királyhelmecről jelentkezett diáktársunk, ahol már sikerült létrehozni a baráti kört. Segítségért fordult hozzánk a somorjai gimnázium agilis képviselője, remélem, siker koronázza elszántságukat. Sajnos, a többi gimnázium nem méltatott bennünket még csak válaszra sem. A harcot nem adjuk fel, mert a felvidéki magyar értelmiségnek össze kell fognia, és megmaradásunkért kéz a kézben kell megvívni a harcunkat.

Felteszem a kérdést és várom a válaszokat: hogyan tovább? Mit tegyünk jobban és hatásosabban magunkért, a Felvidék magyarságáért. A feladat sokrétű, és nem nézhetünk egymásra tétlenül.

Említést érdemel kapcsolatteremtésünk a Felvidéken kívüli iskolákkal, mint pl. a Szent István Gimnáziummal (Budapest), a tatai gimnáziummal, a Székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnáziummal, a Bencés Diákszövetséggel.

Szerény, inkább jelképes anyagi támogatást nyújtottunk gimnáziumunk egy szociálisan rászoruló tanulójának, és a Nagy Károly matematikai diáktalálkozó megszervezéséhez.

Megismerve gazdag, értékes múltunkat, bátran és tetterekesen nézünk a jövőbe. Szeretnénk találkozókunkat még vonzóbbá, tartalmasabbá tenni (várjuk az ötleteket). Ösztönöznünk végzős diákjainkat (az öregdiákokat) a többi iskolából, összefogásra és közös cselekvésre. Szorosabbra szeretnénk zárni az együttműködést a mindenkor tanári karral és a szülői munkaközösséggel. Nem nézhetjük tétlenül nemzetiünk fogyását. Egyén, család, iskola: közösen kell tennünk a fiatalság magaviseletbeli elferdülései, devianciái ellen. Módot keresünk a továbbtanuló, kimagasló eredményt elérő diákok anyagi támogatására.

Kérem a tagságot, foglaljon állást most felszólalásával, vagy írásban a felvetett gondolatokhoz (jövőbeli terveinkhez).

Végezetül szeretném megköszönni mindazok munkáját, akik segítettek tevékenységünket az elmúlt évben. Első helyen köszönetet mondok az iskola vezetésének: az igazgató úrnak, aki közénk jár minden hónapban, és az igazgatóhelyettes asszonynak, aki szintén figyelemmel kíséri és segíti tevékenységünket. Az iskolából szeretném kiemelni még Fehérné Kürthy Erzsébetet, aki nélkül nagyon dőcögne tevékenységünk. Kiemelem még a hírlevelünk szerkesztőségének tagjait: Jakabné Lelkes Ilonát, Oláh Imrét, Stirber Lajost, Szabóné Marosi Ilonát, dr. Viola Pált – nagyon kö-

szönöm a tevékenységüket, nem utolsósorban egy fantasztikus embert, aki nélkül nem lenne hírlevelünk, az pedig a tördelő szerkesztő, Lovászné Horváth Gabriella; és szabadon még megemlítenem dr. Jakab Istvánt, a tudományok kandidátusát, aki a háttérben meghúzódva pallérozza anyanyelvhasználatunkat, hogy stílusosan és helyesírási hibák nélkül jelenjenek meg szövegek a hírlevelünkben. Azonkívül szeretném kiemelni Slančíkné Bognár Zsuzsát, és köszönetet mondani fáradozásáért, aki pénzügyeinkről beszámol, s nyilvántartja tagságunkat. Az iskolatörténeti emlékeinket Hajtmanné Horváth Erzsébet és Milkovics Rozália tartották eddig rendben, betegségük idején pedig Szabóné Marosi Ilonka és Vámos Piroska vállalta el. Akinek van olyan dokumentuma, amely az iskolához kötődik, az hozza el, és adja át nekik. Szeretnék köszönetet mondani Oláh Gyurinak is, aki elvállalta és becsületesen végzi a kapcsolatteremtést.

Pénzügyeink

A Baráti Kör gazdálkodásáról Slančíkné Bognár Zsuzsa számolt be, aki tájékoztatta a jelenlévőket mind a kézi pénztár, mind a számlákon lévő összeg mozgásáról. Elmondta, hogy a folyószámlán lévő összeg most még csak fele a tavalynak, mert a 2 %-okból befolyó összeg idén még nem érkezett meg számlánkra.

Tagjaink között vannak néhányan, akik jelentősebb összeggel támogatják céljainkat, kérésük azonban az, hogy ne nevezzük meg őket név szerint. A tagok többsége a júniusi nagytalálkozó alkalmával fizeti be a tagdíját, az idei nagytalálkozón 9600 korona tagdíjat szedtünk be. A tagok többsége a megállapított tagdíjnál általában többet fizet be. Mindenkinek köszönjük. Azt is meg kell azonban jegyezni, hogy vannak olyan tagjaink is, akik már több éve elfeledkeznek a tagdíjról. Pillanatnyilag 264 tagunk van, 32-vel több, mint tavaly ilyenkor. Sajnos, hárman ismét eltávoztak közülünk. Jubiláló tagtársaink közül a 80 éveseket köszöntjük, ebben az évben hatan érték el ezt a kort.

Tavasszal sikeres pályázatot adtunk be a Szülőföld Alaphoz, így lapunk támogatására 100 ezer forintnak megfelelő összegű támogatást kaptunk. Ebből egy számunk nyomdaköltségét fedeztük, a maradékon pedig a lap korrektúrájához szükséges eszközöket (papírt és nyomtatóba való festéket) vettünk. Kiadásaink között a legnagyobb tétel a hírlevél nyomtatása. A lap negyedévenként jelenik meg

Tisztelt Igazgatóhelyettes Asszony, Elnök Úr, kedves Vendégek, tisztelt Öregdiákok!

Ismét elérkezett az a nap, amikor a város nevében is köszönhetem Önöket, amikor éves tagsági találkozójukat tartják.

Noha ez az iskola nem a város fennhatósága alatt áll, a város mindig is magáénak tekintette és magáénak tekinti ezt a gimnáziumot, és lehetőségeinken belül mindent megteszünk azért, hogy fejlődni tudjon, és továbbra is bástyája legyen nemcsak Komárom városának, hanem a felvidéki magyarságnak is. Ebben a reményben gratulálok én is az elért eredményekhez.

Viola Palival voltak Erdélyben is, és ott különböző iskolákba vitték el hírlevelünket és híret tevékenységünknek. Köszönetet szeretnék mondani még Prohászka Marcellnak, aki ugyan nem itt érettségizett minálunk, de körünkbe jár, nagyon aktív tag, aki tulajdonképpen összekötő Észak-Komárom és Dél-Komárom között, és bőségesen lát el bennünket hírekkel a Duna másik oldaláról. Végül szeretném megköszönni Héderné dr. Bugár Ágnesnek a háziasszonyszerepet, amelyet már többször látott el kitűnően, és gondolom, hogy a látvány is nagyon kellemes és jó. És nevek felsorolása nélkül mindenkinek köszönöm, akik eljárnak a harmadik hétfőkön közénk, részt vesznek ebben a hangyamunkában, és elősegítik a jó közérzetet a találkozóinkon.

További hasznos, termékeny találkozókat kívánok, és Isten áldását kérem mindnyájunkra.

Dr. Bastrnák Ferenc, a Baráti Kör elnöke

800 példányban, egy szám nyomtatása közel 8 ezer koronát tesz ki. A hírlap belső használatra készül, tehát díjtalanul lehet hozzájutni az iskola titkárságán keresztül. Terjesztését 4-5 önkéntes tagtársunk is végzi, akik negyedévenként közel 500 darabot eljuttatnak iskolatársainkhoz, barátainkhoz, támogatóinkhoz. Köszönjük nekik. További önkéntesek kicsit mentesítenék őket ettől az elég fárasztó munkától.

A tavalyi évben 1950 koronával támogattuk a Nagy Károly Matematikai Diáktalálkozót. Kiadásaink között van még a tagsági kártyák nyomtatása, valamint találkozóinkon a frissítők biztosítása.

Eltávoztak sorainkból

(zárójelben az érettségi éve):

Bajkai Júlia (1955)

Máczáné Kartali Irén (1967)

Tarics János (1944)

Emléküket szeretettel őrizzük.

Ez a találkozó már negyedik alkalommal eseménye a városnak is. Szeretnék gratulálni azoknak, akik ezt megálmodták, létrehozták, s természetesen Önöknek, akik ezt a tüzet táplálják azzal, hogy rendszeresen eljönnek ide, látogatják ezt a gimnáziumot. Nagyon fontos ez, mert ez az a gyökér, amelyből tovább tud táplálkozni ez az iskola. (...) Négy és fél év, amióta életre hívták ezt a baráti társaságot, egy ember életében igen-igen kevés. De egy közösség életében, úgy gondolom, sok. Jelentősek azok az eredmények, amelyeket Önök ez alatt az idő alatt el tudtak érni, s ezek a találkozók azt szolgálják, hogy egy lépéssel mindig tovább tudjanak lépni. (...) Önök ezzel tudják alma materüket még most is segíteni.

► Tudom jól, milyen fontos ez a fiatalok számára is. Fiam most lett elsős ebben a gimnáziumban. Ugyanabba az iskolába fog járni, amelybe az édesanyja, a nagypapája s nagypapájának az összes testvére. Látom, hogy emiatt egészen más a viszonyulása ehhez az iskolához, mint az előzőhöz.

(...) Nagyon-nagyon fontosak az olyan civil szerveződéseknek az ügyei, amilyen az Önöké is. Pontosan ezek a civil szerveződések adják az alapját annak, hogy a felvidéki magyarság tovább tudjon élni és fejlődni. Ma tartjuk a beiratkozási körút koordinációs bizottságának ülését is. Tudjuk, milyenek a demográfiai mutatók, s azt is tudjuk, hogy ezzel együtt is mindig kevesebb és kevesebb a magyar iskolába íratott gyermekek száma. Mindent meg kell tennünk azért – akár úgy, hogy támogatjuk a beiratkozási programot, akár

mindenkinek a saját környezetében –, hogy az emberek tudatosítsák, igenis fontos az anyanyelven való nevelés, mert csak ennek révén kap teljes képet a világról az ember. Délután tehát a jövőről fogunk beszélni; arról, hogyan lehetne azt elérni, hogy minél több magyar gyermeket írtassanak be magyar iskolába. És természetesen arról, hogy minél több diákja legyen ennek a neves építménynek.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Köszönöm szépen, hogy lehetőséget kaptam arra, hogy Önök közé jöhessek, és köszönöm, hogy nem hagyják kialudni ezt a tüzet. Kívánok Önöknek sok erőt, jó egészséget, hogy mindnyájunk érdekében tovább lobogjon ez a tűz.

Dr. Bastrnák Tibor, Komárom polgármestere

Szeretettel köszöntelek benneteket

(...) Pannonhalmán, az apátság ebédlőjében különböző falfestmények vannak (latin) feliratokkal. Ezekből kettőt választottam rövid köszöntésem mottójául. Az egyik: „A megnyesett fa újból kizöldül.” A másik (ahol szarvasok úsznak át a patakon): „Együtt az út biztosabb.” Az első tulajdonképpen a bencések jelmondata. A történelem folyamán a bencés rend – megalapításától, az ötszázas (nem az ezerötszáz!) évektől kezdve egészen mostanáig – sok hányattatáson ment keresztül. Azt hiszem, erre a komáromi gimnáziumra is ugyanez vonatkozik. (...) Én, aki odaát magyar gyerek vagyok, köszönöm szépen az itteni öreg komáromi diákoknak, hogy összefogtak, és viszik tovább a régi mentalitást ebben az iskolában. Ez az egyik gondolat. A másik pedig, hogy együtt küzdjünk a sok nehézséggel, problémával, akkor célba érünk. Manapság, sajnos, nem mindig vesszük figyelembe a régi rómaiak bölcsességét, hogy két-három vesszőt összekötve már nem lehet eltörni. Fogjunk össze!

Utoljára pedig hadd mondjam el feladatként nektek, öregdiákoknak, hogy a gyerekeiteknek, unokáitoknak véséseket szívükbe azt, amit annak idején a jó bencés atyák belétek véstek: *Ora et labora*. Imádkozni és dolgozni. Az Úristen segedelme nélkül nem megy semmi. De kell a munka is, az emberi cselekedet hozzá. A kettő együtt; és ez vezet el bennünket a Pax-hoz, a békéhez. És ez a béke megteremti bennünk az igaz örömet. *Béke és öröm*. Próbáljátok ezt a mai fiatalságba beplántálni, és akkor tovább élnek ezek a gondolatok, amelyeket Szent Benedek atyánk már az ötszázas években a Regulájában lefektetett.

Én ma nemcsak egy községi öregdiákként vagyok itt közöttetek, hanem a bencés diákszövetség küldöttjeként, vezetői tagjaként is. A bencés diákok ugyanis rájöttek arra,

hogy jó lesz azért még nem elhagyni a kaput; fizikálisan ugyan elhagyjuk az iskolánk kapuját, de szellemileg nem kell. 1923-ban megalapították a bencés diákszövetséget, amelyet újjáalakítottak 1989-ben. És a valamikori bencés diák – nem számított, hogy ott érettségizett vagy nem –, ha csak egy évig volt is akármelyik bencés iskolában, már megtapasztalhatta a bencés atyák szellemét, és tagja lehet ennek a közösségnek. Tehát fogjunk össze! Tartsuk a kapcsolatot akár a diákszövetség területi szervezetével is, országosan pedig május utolsó szombatján találkozzunk Pannonhalmán. Köszönöm szépen, hogy fogadtatok bennünket.

Domnanovich Tamás

(a Bencés Diákszövetség Komárom megyei képviselője nevében elmondott köszöntőjéből)

Tisztelt Jelenlévők!

A Komáromi Öregdiák belső használatra készülő hírlevél. A lapot öttagú szerkesztőbizottság szerkeszti. De! Szeretném hangsúlyozni, hogy a diákévekre emlékező (közérdeklődést felkeltő) írásokat, a lapot színvonalasabbá tevő javaslatokat a szerkesztőbizottság várja, és örömmel fogadja. A lapban közlésre szánt írásokat gimnáziumunk kedves titkárnőjéhez, Fehér Erzsébethhez kell eljuttatni; személyesen leadni vagy a hátlapon feltüntetett címek valamelyikére elküldeni. A szerkesztőbizottság hivatott arra, hogy összeálítsa a negyedévenként megjelenő hírlevelet.

Lapunk a következő négy „pillérre” épít:

– Hírt ad a **Baráti Kör tevékenységéről** – azaz beszámol a minden hónap 3. hetének hétfőjén sorra kerülő özszejöveleteken elhangzottakról s csakúgy az ún. nagytalálkozókról, mint például a mai is.

– Az **Emlékezzünk!** rovat nem hagyja feledésbe merülni az intézménynek fennállása óta kifejtett tevékenységét; mindenkori „nagyjainak” példaértékű munkásságát, elért eredményeit.

– A **Fáklyavivőink** rovat szól azokról a (még élő) neves személyiségekről (nemcsak művészekről), akik öregbítik gimnáziumunk hírnevét (riportot készít velük).

– Az **alma mater ma:** beszámol a Selye gimnáziumban folyó oktató-nevelő munkáról; mind a diákok, mind a tanárok gazdag tevékenységéről, eredményeiről. Minél szélesebb körnek szeretnénk tudtára adni, hogy a Selye János Gimnázium méltó utódja a bencés gimnáziumnak, hiszen országos mércével mérve is Szlovákia egyik legjobb, legeredményesebb középiskolája: tudatni minél több emberrel, hogy diákjai – az anyanyelven elsajátított alapos ismeretekkel felvértezve – a legigényesebb hazai, de más európai egyetemeken is helytállnak; rangos tanulmányi versenyeken képviselik Szlovákiát.

Tisztelt Olvasók, kedves Diáktársak!

Kérjük: fogadjátok – fogadják „lapunkat” jó szívvel; érdekes színes írásokkal, fotókkal tegyék a Komáromi Öregdiák-ot gazdagabbá, még színvonalasabbá!

Stirber Lajos

(Részletek az október 18-án elhangzott beszédből)

Emlékezzünk!

Az alább idézettek **dr. Hajdú Lukács**, a bencés gimnázium (23 éven át volt) történelem–latin–olasz szakos tanárának, az intézet – 1938–39. iskolaévről megjelentetett – „Évkönyvében” közölt írásából valók:

„Nem történelmet akarok írni. Ez a kis írás a mi örvendező nagy szívdobbanásunk, amelyből azonban kihallik az elmúlt évek fájdalma és szomorúsága is.”

Alább a fenti idézet folytatásának másolatát látják.

A plakett **Berecz Gyula**, komáromi szobrászművész alkotása.

A felszabadulás emlékére
ezt a plakettet ajándé-
kozta intézetünk a láto-
gató testvérintézeteknek.

„Babilon vizei mellett ül-
tünk és sírtunk, amikor
reád emlékezünk Sion”.
(136. zsoltár.)

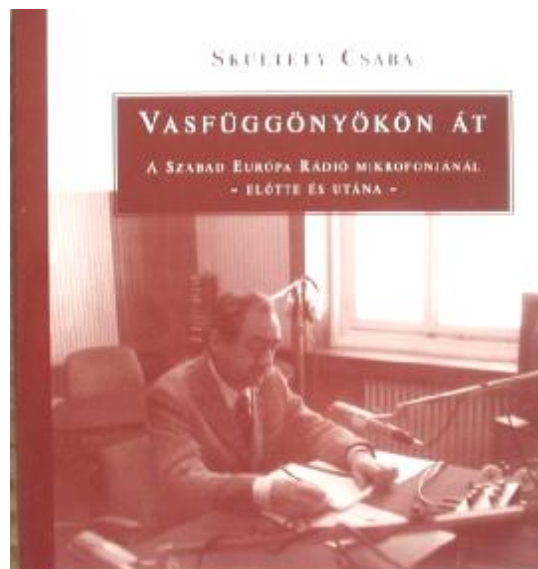
A komáromi bencésdiák
20 éven át sóvárogva ült
a Nagyduana partján.

Vendégünk volt... Skultéty Csaba

A Komáromi Magyar Gimnázium Öregdiákjainak és Tanárainak Baráti Köre szervezésében a minden hónap harmadik hétfőjén rendszeresen megtartott összejöveteleink közül kiemelkedő eseményként tartjuk számon az idei május 19-i találkozónkat. Ezen a napon ugyanis – meghívásunknak eleget téve – közénk látogatott a Trianon, valamint a II. világháború utáni magyarság szinte minden képzeletet felülmúló gyötrelmes sorsának ismerője és Nagykapos szülötteként részben elszenvedője is – Ambrus Márton, alias Skultéty Csaba.

Amint az a beszélgetésből, valamint a vendég irodalmi tevékenységéből kitűnik, kivételes ismereteit és tapasztalatait már fiatalon, nem veszélytelen kalandokon átvergődve, gyakran nyilvánvalóan a sors kegyeltjeként is gyűjtögette. Ennek és emellett bizonyára a nem hétköznapi intellektusának is köszönhetően 1951-től már Münchenből a Szabad Európa Rádiója mikrofonján keresztül mint hírszerkesztő, később Ambrus Márton név alatt külpolitikai szerkesztőként próbál a „vasfüggönyökön át” a túléléshez hitet, jövőképet és járható ösvényt varázsolni a gyakran halmozottan sanyarú sorssal sújtott magyarság szívébe-lelkébe. Ebben a minőségében, talán mert hasznosnak érzi magát, a nyughatatlanságáról híres, „mindig siető ember” 33 évet képes eltölteni. Az ún. rendszerváltáskor visszatér Magyarországra. Révbe ért? A rövidre sikeredett találkozásunk alapján úgy érzem, számára még ott is, most is bőven akad munka.

Írói, publicisztikai, kisebbségkutatói munkássága, valamint egész életútja elismeréseként 2000 Szent István napján a köztársasági elnöktől, Mádl Ferentől a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetéssel vehette át, és még több más elismerésben is része-

Skultéty Csaba *Vasfüggönyökön át* c. könyvét, amely a Madách Posonium kiadásában jelent meg, az érdeklődők a helyszínen megvehették

sült. Jelenleg Budapesten él és alkot. A velünk lefolytatott tartalmas és gondolatébresztő beszélgetést ezúton is megköszönve, közelgő születésnapja alkalmából jól szolgáló egészséget, erőt, további sikeres szakmai munkálkodást kíván, a Baráti Kör nevében is:

Viola Pál

A 45 éves érettségi
találkozó résztvevői –
egykor és ma

KOMÁROM 1938 – 1945

A fenti címmel kiállítás nyílt szeptember végén Komáromban a Klapka György Múzeumban. A gyűjtemény igen sok tárgyi és írásos emléket tartalmaz az egyesített két város rész ez időszakra vonatkozó történelméből, eseményeiből. Városunk korabeli polgárai, egyházi, közéleti személyei nagy számban szerepelnek egyénileg vagy társadalmi-közösségi csoportképeken. Egyben bepillantunk az egyesített város 1938–1945 közötti életébe Komárom polgárainak visszaemlékezései és emléktárgyai által.

A két városrész múzeumainak együttműködése révén megtekinthető Alapy Gáspár, egykori polgármester egész alakos portréja. A súlyosan sérült festményt sikerült rendbe hozni, így tovább tudjuk ápolni a mártírhalált vállaló közös polgármesterünk emlékét.

Alapy Gáspár Észak-Komáromban született, s első munkahelye a városháza volt. 1921-ben Dél-Komáromba települt át, ahol bekapcsolódott a város vezetésébe: 1928-tól kinevezett polgármesterként működött. Városszervező, -építő tevékenysége nyomait ma is látni mind a két városrészben.

Alapy Gáspár köszöntötte az október 9-én Komáromba érkezett magyar kormányküldöttséget. Népszerűségének köszönhetően és érdemeinek elismeréseként 1939. július 15-től az újraegyesített Komárom polgármesterévé választották. 1944. augusztus 31-én nyugdíjba ment. 1944. október 17-én zsidópártolás vádjával a nyilasok letartóztatták, a Csillagerődbe, majd Dachaubá hurcolták, ahol mint a 136708 számú fogoly halt meg.

A kiállítási táblók korabeli fényképeiről megismerhetjük a kor jeles személyiségeit, intézményeit. Számunkra legérdekesebbnek tűnnek a fő helyen bemutatott, a gimnáziumunkhoz kapcsolódó dokumentumok: tantestületi képek, tanárok (Bíró Lucián, dr. Borka Géza, Gidró Bonifác), diá-

kok (Kecskés Sári, Kállay Éva, Gögh Gizella); az iskolát is érintő események taglalása a korabeli sajtóban (Komárom megyei Hírlap, Komáromi Lapok, Tolnai Világlapja, Képes Pesti Hírlap stb.). Az említett három komáromi lány a bencés gimnázium tanulója volt. A korabeli híradó filmkockáin is láthatóak, amint köszöntötték a kormányzót. Kecskés Sári⁽¹⁾, akit emiatt 1945 után az államhatalom többször is kihallgatott, és egy évig szobafogságra kényszerült; Kállay Éva⁽²⁾, aki családjával 1944 őszén Németországba ment, és nem is tért vissza, mivel attól tartott, hogy Horthy köszöntése miatt retorzió érheti; Gögh Gizella nagyon korán, 1943-ban meghalt.

Nyomon követhető a kiállítás tárgyát képező történelmi események alakulása is: például a komáromi tárgyalások, a bécsi döntés tényanyagaiból, dokumentumaiból.

A kiállítás 2009. március végéig tekinthető meg. A múzeum vezetősége hasonló címmel egy kiadványban gyűjtötte össze a témához kapcsolódó egyéb dokumentumokat és személyes visszaemlékezéseket. Baráti Körünk néhány tagja részt vett a kiállítás megnyitó ünnepségén, és örömmel tapasztalták a helytörténeti vonatkozású örökségünk gyarapodását.

Komáromban Alapy Gáspár emléke és emlékezete – a kiállítás többi anyagával együtt – fontos szellemi előzmény és örökség, amelynek minél teljesebb feltárása, ápolása hozzásegíthet a történelmi folyamatok mélyebb értelmének megértéséhez.

Procházka Marcell

- (1) Kecskés Sári (Komárom, 1922–2002) 1940-ben érettségizett a bencés gimnáziumban.
- (2) Kállay Éva (Komárom 1920–München, 1981) középiskolai tanulmányait a bencés gimnáziumban kezdte el, de Svájcban fejezte be.

Üzenet egykori iskolámba...**45 éves érettségi találkozó**

Kedves osztálytársak, tisztelt osztályfőnökeink, szeretettel üdvözlöm mindnyájukat az 1963-ban érettségizett IV.A és IV.B osztályok 45 éves osztálytalálkozóján, 2008. szeptember 20-án.

A 45 éves érettségi találkozóra készülve az élet forgószíne felszínre sodor az emlékezés mélységeiből és távlatából bizonyos meghatározó villanásokat, melyeket szívesen dédelgetünk, vagy éppen olyanokat, melyeket ha lehetne, meg nem történtté tennénk.

„Egy villanás” – ez osztálytársunk, dr. Bartanusz Attila verseskönyvének a címe is, melyhez az előszót – ajánlót Faludi György nemrég elhunyt költőóriás írta. Osztálytársunk versei a lélek rezdüléseit tükrözik, kifejezik a titkos érzéseket is, melyeket egyszerű prózában elmondani nem lehet.

Most mégis megpróbálok prózában felidézni néhány rezdülést, kinyitni titkos ajtót az édes, keserű 45 év előtti iskolaévekből.

Egy villanás, mely sokszor felkavar, vagy éppen könnyű merengéshez vezet; egy villanás, mely emlékeket ébreszt, néha fénysugár, mely a jövőbe vezető ösvényt tárja fel.

Az emlékezés azt jelenti, hogy a megtörtént események bennünk élnek, lényünk részei, a múltunk, de a jövőnk alkotóelemei is.

Jó emlékezni a gimnáziumban eltöltött 4 évre, mely mindnyájunk számára a jövő biztos alapjait rakja le. Ezt a tényt mi már 45 év távlatából ilyen egyszerűen leírhatjuk, mert a bizonyíték rá többségünk értékes, tisztességes életútja. Ez az út némelyikünk számára nagyon rövidre méretett. Hét osztálytársunk most már nem lehet közöttünk, de az emlékezés berkeiben velünk vannak.

Egy villanás és a vidám, tűzrőlpattant Jankovics Viki hangoskodik velünk, majd a kedves, mosolygós kis Szabó Matildka – bubigalléros ruhában ül mellettünk csendesen a padban, utána Szilávik Marika komoly okos barna szeme figyelő tanáraink minden szavát, Füsi Marika készülődik gyorsan, hogy elérje a legközelebbi vonatot, Jobbágy Vali csintalanokodik köztünk.

Egy szomorú villanás, könnybelábadt szem – Luzsica Emőke és Mészáros Zsuzsika – idén májusi temetése még nagyon friss emlék, de Emőke piros masnis haja, élénk tekintete, Zsuzsika diákkori bája is előttünk van.

Egy villanás, 1962 szeptembere, a IV. osztály kezdete, mikor értelmetlenül, megdöbbenve kellett tudomásul vennünk, hogy osztályfőnökünket, Kocsis Imrét eltávolították a gimnáziumból. A „bűne” az volt, hogy az akkori rendszerben is megpróbálta diákjaival ismertetni a magyar történelem fényes korszakait, beleértve az 1848-as eseményeket – nagy íróink, költőink kapcsán. Mi, diákok még virágot is próbáltunk március 15-én elhelyezni Jókai szobránál, ez aztán már igazán nem tetszett a hatalomnak, ami életre szóló negatív következményekkel járt főleg osztályfőnökünk számára. A gimnáziumból eltávolították, alapiskolába helyezték, szakmai fejlődését alattomos módon akadályozták. Az osztályunkat átformálták, összekeverték a B osztállyal.

Egy villanás, kedves, fiatal matematika–fizika szakos tanárnő – Oláh Imréné – Icuka a B osztály osztályfőnöke az A osztályt is szemmel tartotta, vigyázott ránk, éreztük sze-

retetét. Huszonévesen is bátor tudott lenni, annak ellenére, hogy látta kollégája sorsát. Most 45 év után ezt a tartást igazán értékelni tudjuk. Reméljük, hogy a gondolkodás szabadságára és a tudásszomjra való nevelés mindenkor pozitív értékrendi kategória marad. Kedves tanárnőnknek érdekes történetei vannak – magánfeljegyzései, leírásai, melyeket ha feldolgozna, nyomdakészre szerkesztene, igazi korhű beszámoló lehetne sorsokról, eseményekről egy nagyon értékes tanári pálya állomásairól, amely minden rezdülésében összefügg a gimnáziummal, Komárommal, velünk: diákokkal.

Köszönjük osztályfőnökeinknek, Kocsis Imrénének és Oláh Imrénének – Icukanak, hogy minket tanítottak-neveltek, és 45 év távlatából elmondhatjuk, hogy a tanultakat igyekeztünk továbbadni gyermekeinknek, környezetünknek. Ezúton is gratulálunk osztályfőnökeinknek az utóbbi 5 év elismeréseihez, melyeket a gimnáziumi és városi előjáróktól kaptak, gratulálunk Icukanak munkája elismeréséhez, melyet főleg a Csokonai-szobor elkészítése és felállítása érdekében fejtett ki – ezt az elismerést Budapesten a Mátyás-templomban vehette át ismert személyiségek kezéből.

Egy villanás, előttünk van többi tanárunk: Gáspár Tibor – aki színdarabok révén az irodalom, történelem szeretetét oltotta belénk; Oláh Imre – aki a pontos matematikai gondolkodásra nevelt; Dobai János – aki a szigort és a fegyelmet részesítette előnyben; Farnbauer Béla, akinek az „egy mindenkiért – mindenki egyért” gyakori mondása miatt vettük kezünkbe a Három testőrt – főleg egymás becsülésére nevelt. Szeretettel emlékszünk Szénássy Zoltán tanár úrra – érdekes történeteire, Hatvanger Lászlóra, Miklós Elemérre de a többi tanárra, tanárnőre is, akik rövidebb ideig tanítottak.

Még egy villanás, előttünk van néhány osztálytársunk, akikkel az érettségi óta nem találkoztunk, nagyon keveset tudunk róluk: Németh Anzelma, gyönyörű barna hajfonatával, akit a sors Amerikába sodort, a címét se tudjuk, nem jelentkezik. Töltési Klárka, aki Sepsiszentgyörgyön él Erdélyben, legalább telefonon, levélben tartja velünk a kapcsolatot. Kurucz Sándorról a testvérén keresztül tudunk csak néhány információt – Budapesten él a filmművészet területén most is aktívan dolgozik. Zólyomban él Richter Editke, aki most nem tudott eljönni, mindenkit üdvözlöl.

Nagyon várjuk a távolabbi osztálytársakat – sorsuk alakulása nem közömbös számunkra, mi, helybeliek, akik gyakran találkozunk egymással, mindig megbeszéljük az éppen aktuális jó-rossz eseményeket. Figyelemmel kísérjük gimnáziumunk sorsát is; több osztálytársunk, aki élete során tanító-tanárként dolgozott, úgy nevelte tanítványait, hogy a gimnázium diákjai lehessenek, elmondhatjuk, hogy többünk gyermeke is e gimnázium diákja volt, és a mai tanítványok is nagyon szép sikereket érnek el mind a tanulmányi versenyeken, mind a továbbtanulásban.

Kívánunk a Selye János Gimnázium vezetésének a további munkájukban nagyon sok sikert, tudásvágyó fiatalokat és a tanároknak olyan életteret, melyben valódi értékeket hozhatnak létre.

Kedves jelenlevők, e bevezető szavak után felkérem osztályfőnökeinket, tartsák meg a mai hivatalos osztályfőnöki órát.

Békefi Tibor, Chudýné Maáhr Etelka, Böjtös József

Fáklyavivőink (akik iskolánk hírnevét öregbítik)

„1973-ban a kisebbségben élő magyarság egyik tehetséges és bátor képviselője szolt a szocialista nemzetiségi elnyomás alatt élőknek a humánúmról és a szabadságról... S miről szól most harminc év után, a kapitalista berendezkedésű Magyarországon? Félelmetes kimondani, de ugyanarról. Galán Géza súlyos, hiteles és átütő erejű személyiség. S tudja, miként Latinovits tudta, mit miért mond. Több színe van, gazdag regisztere. Galán Géza nagy művész. Örültem, hogy láttam, hallottam. S remélem, nem utoljára.” (Debreczeni Tibor)

Kérlek: te mondd el, kicsoda Debreczeni Tibor, és milyen alkalomból írta az idézetteket?

Aki benne volt az elmúlt évtizedekben az előadóművész „brancsban”, annak ez nem kérdés! Tudom, hogy te a zenészek között vagy jelen inkább. Ő többször volt a Jókai-napok zsűrijének elnöke is. Ha Szkle Rózám nem csal, akkor 1965-ben éppen tőle kaptam az arany (fődíjas) Jókai-plakettet vagy a Cím nélkül..., vagy az Adattár előadásért.

Mellesleg a magyarországi Népművelési Intézet igazgatója volt, és több generációnyi versmondót, előadóművészt nevelt. Önálló estjét a rimaszombati országos szavalóversenyen is láttam, amikor ott utoljára voltam „zűrös-elnök”. Különbösen személyesen nem jöttünk össze, csak akkor, amikor meghívott KUCKÓ-jába, ahol rendszeresen vannak irodalmi műsorok. Ő akkor látta a Petőfi percei... című monodráám, amikor az Éjjeli menedék stábja is készített velem egy riportot. Könyvei is megjelentek, és van egy tematikus honlapja, amelyen a fenti idézet is olvasható.

Ugyan Révkomáromban születél, de nem ott nőttél fel. Miért éppen a Komáromi Magyar Gimnázium diákja lettél?

Talán a tudatalatti hatására. Sejtettem, hogy 50 év múlva lesz egy Komáromi Öregdiák c. lap, ahol mindezt elmondhatom.

Nem viccelek! 14 évesen tudtam, hogy melyik az a magyar gimnázium, amelyik „számít” Csehszlovákiában! Ott akartam tanulni! És ez akkor nem volt sima ügy. Ugyanis éppen a zselízi gimnáziumba akartak mindenkit betuszkolni, ami ugye Nagyövedhez – ahol éppen repülni akartam – alig 20 km-re volt. Elővettem legjobb betűimet és s. k. levelet írtam Horváth József igazgató úrnak, hogy márpedig én komáromi diák akarok lenni! Helyette B. B. (nem Brigit Bardot, hanem Bódi Béla) válaszolt, hogy ekkor és ekkor jelenjek meg a felvételin! Az apám elkísért – mert éppen aznap játszott Komáromban a Fradi, akarom mondani: a Kinizsi, és sikeres felvételimet 7:0-as győzelemmel jutalmazta! (Gulyás-Kispéter-Mátrai-Dalnoki-Ombódi-Vilezsál-Dékány-Kertész-Orosz-Láng-Fenyvesi. A Centrálban kértem tőlük autogramot! És most is: Hajrá, Fradi! Csak úgy örökletes megszokásból...)

Kinek vagy minek a hatására döntöttél úgy, hogy színész leszel?

Tényleg az vagyok?
(...)

Hát, azt hiszem, hogy ezt nem döntöttem el. Amikor érettségi után és a 4 éves korban kezdődő szavalgatások hatására jelentkeztem a pozsonyi színművészetre, és lemeztől

Galán Géza

A Rómeó idejéből – kép a Színház előcsarnokában

... és 40 év múlva – előcsarnok és színház nélkül

(fülhallásból) tanultam Viliam Záborsky recitációit, nem gondoltam, hogy simán fölvesznek... De már másodéves koromban Milos Forman választott ki egy cseh film szerepére... Azt gondolom, hogy kevesebb is és talán több is vagyok annál, amit ma a színészségről gondolnak. Remélem, hogy ez majd egyszer kiderül. Vagy beborul?

Mit adott neked „a pálya”? Teljesültek álmaid?

Csak sima magyarként mindenkit óvni ettől a pályától! Nem csak azért, mert Liliomfiként, Rómeóként 100 km-eket bicikliztem, hogy lehessen előadás, mindezt 1300 bruttóért... Nem. Aki ide születik, az többszörös hátrányba születik. Bár a Rómeó utáni ovációkat és tapsokat, senki sem veheti el tőlem! Ma is, ezek a legszebb álmaim. Igaz, középső gyerekeim (Angéla, Géza J.) már Pesten végzik a Színi Egyetemet, tévéznek és ügyesek, mégis nekik is azt mondom, hogy a csepürágás ma nem ide való szakma! Lehet, hogy most bősztíteni fogok: Én tudom azt erről a pályáról, mint, mondjuk, Jack Nicholson! Pukkadjon meg, aki akar! Még most is, és rengetegen azon fáradoznak, hogy ide nem, és nem magyarnak kell születni! Fogjunk is rendesen... És én, örült, hét magyar apja vagyok!

Ha a – mindenkori bejegyzett – komáromi magyar gimnazisták között valaki a Galán nevet keresné, olyat nem talál. Mikor és miért lett Vavreczky Gézából Galán Géza?

Drága apám, aki szabómester léte lehetett volna író, költő vagy bármi, ami értelmiségi alapokat kíván, mindig „magyarosítani” akarta a nevét. (Tőle tudtam meg, hogy ki Petőfi, Shakespeare vagy akár Tolsztoj.) Az egyik bátyja pl. Váraljai Ignác lett. Ám apunak csak a tervek maradtak. Hatunkra kellett keresnie! Ráadásul, anyukánk – aki ugye a gyönyörű Kürthy Irén nevet kapta a Jóistentől – mindig bosszankodott, ha le kellett írnia a Vavreczky nevet. „Addig, hogy Vav... még csak le tudom írni, de ott mindig megbicsaklik a tolam!” – zsörtölődött. És valóban, sohasem tudta elakadás nélkül leírni családi nevünket. Énbennem titkon érlelődött a névváltoztatáson kívül sok egyéb is, amit apám szeretett volna, de nem valósított meg: hogy majd én! Én nem ábrándozni fogok, hanem cselekedni! Persze, Petőfi ebbe is bese-

Galán Géza

gített! Ki tudja pl., hogy Petrovics Sándor hány névvel próbálkozott, amikor Petőfi lett? Héttel vagy nyolccal... Volt ő Rónai, Pönögei Kis Pál, hogy csak a legvadabb kísérleteket említsem. A színművészeti vizsgaelőadásomnak az egyik szerepében már Kürthy Géza-ként jegyzett az Új Ifjúság c. lap, mire az apám népes rokonsága felhorkant: „A Géza zabigyerek?” Hát, nem az!

A Vavreczky család

Így aztán – makacs lévén – úgy döntöttem, hogy költök egy nevet, és pedig két kedvenc francia színészem neveiből összerakva: Ga(bin De)lon. Mivel Galon mégsem lehettem – mert Amerikában abban mérik az üzemanyagot –, hát *Galán* lettem.

Első Galán Géza. Némileg megnyugtat, hogy azért csináltam itt egy nevet. A Google csaknem 3 ezerszer jegyzi, és az többnyire én vagyok és már a fiam is. A *Galán Géza* név 5 lexikonban (3 országban) fordul elő – és ott sem más viseli. Ám a legbüszkébb a férjezett *Mónika*, *Erika* lányaim, valamint *Galán Géza J.*, *Galán Angéla* mellett, a *Galán Zala*, *Galán Géla Lilla* és *Galán Lehel* nevekre vagyok!

Egy apa – hét gyermekével. (A hangulat nem tükrözi a szlovákiai és magyarországi magyarok helyzetét. Az lenne hiteles, ha mindannyian zokognánk!)

Maradt-e felejthetetlen élményed a gimnáziumi évekből?
Az a három év összességében felejthetetlen! Az első nap: Lajos Gyuri, te, Bartanusz, Nagy Kazi, a lányok... Egy új mese kezdete volt. Zenekart alapítottunk – biztosan a te kezdeményezésedre! Aztán az 56-os ős! Hallgattuk

a Szabad Magyar Rádiót! Gáspár Tibor, és az, hogy öntudatunkra ébredtünk!

Hogy kik vagyunk, és kik lehetünk! Malagelót ittunk. És Bolyogtunk a város peremén... Talán emlékszel, hogy ez megjelent a Kassai Figyelőben, Nem engedhetünk az 56-ból sem! címmel.

Névjegykártyádon ez olvasható: Galán Géza, egy Félvidéki magyar úr. Mit jelentsen ez?

Sokan azt hiszik, hogy véletlenül van ott az ékezet. Hogy sajtóhiba... Nem! Ugyanezt megkérdezte tőlem a Magyar Demokrata Arckép rovatának szerkesztője is. A 2006-os első számban ez olvasható:

„Igen, félvidéki, de félvidéki vagyok, ám az egész magyar vidék lehetne a hazám. De a mai Magyarország csak fél. Mint az ember, aki félkarú, félszemű, vagy féleszű. És ez az ország fél is attól, hogy egész legyen.”

Ugye milyen gazdag a nyelvünk?

A „Petőfi percei...” után Bara Margittal (Új Színház, 2006)

Terveid a jövőben?

Ezt talán némi iróniával kérdezed? Amikor már a 9 évvel ezelőtti érettségi találkozónkon is többen búcsúztak az élet-től mint obsitos öregek? Őszintén ledöbbsentem. Tudom, hogy te más kategória vagy. Ennek ellenére hülye lenne az ember, ha nem látná, hogy mit kaszál itt mellette a Nagy Kaszás. Nem lehet ezen nagyon vihogni!

Nálam az első helyen a gyerekeim vannak! Azt gondolom, hogy sokáig szükségük lesz még rám. Az első, Mónika lányom 44 éves, az utolsó(?), a hármásikrek 2 évesek! Vigyáznom kell magamra! Ők a legfontosabbak! Azért, hogy ne legyek teljesen „tervtelen”: Szeretném, ha lenne időm megírni: 1/ Az őseim történetét, 2/ A feleségeim történetét, és 3/ A gyermekeim történetét. És, talán Géza fiammal közösen, az igazi Petőfi-filmet elkészíteni!

Mitől lehet boldog karácsonya Galán Gézának?

Ha látja, átélheti gyermekei boldogságát, örömét! Az idén különösen készülünk, mert a hármak két évesek elmúltak, és már nagyon várják a Jézuskát! Ami nagyon szép: hogy a nagyobbak is örülnek a kisebbek örömeinek! Remélem, hogy együtt lehetünk majd, és együtt örülhetünk a Megváltónak! Már nagyon ránc fér! A megváltás! Ránk, magyarokra!

Minden mai, és régebbi komáromi „vendiáknak” küldöm baráti üdvözlőmet, és kívánok méltóbb magyar vezetést – ÉS BOLDOGABB ÚJESZTENDŐT!

A beszélgetést köszöni: **Stürber Lajos**

Emlékezzünk!**Tuba János (1855 –1921)**

Tuba János síremléke a komáromi református temetőben (Foto: Szeder László)

Mint arról szeptemberi számunkban beszámoltunk, szeptember 2-án gimnáziumunk nemcsak új tanévet nyitott, hanem kettős ünnepet is ült: épülete fennállásának s egyben az iskola főgimnáziumi rangra emelésének 100. évfordulóját. Ebből az alkalomból ismét tanteremkeresztelőre került sor; a 2. emeleti tantermek egyike szeptember 2-a óta Tuba János nevét viseli.

Tuba János Komáromban született, középiskoláit szülővárosában és Pápán végezte, ahol jogot is hallgatott. Jogi tanulmányainak a budapesti egyetemen történt befejezése után 1863-ban három államvizgát tett; ekkor Komárom városa aljegyzőnek, majd 1884-ben főjegyzőnek választotta. 1892 és 1918 között a „Komárom-vidéki takarékpénztár” vezérigazgatója; melynek működését újjászervezte. 1892-ben Komárom város parlamenti képviselőjének választották, városát 1905-ig képviselte a szabad-
elvű párt híveként.

A községi iskolaszéknek hat évig volt a jegyzője, 1887 után pedig annak elnöke. Az ő nevéhez fűződik a női ipariskola megalapítása, a polgári leányiskola létesítése is főként az ő fáradozásának eredménye. Évekig volt ez utóbbi iskola gondnokságának, valamint az óvodai felügyelőbizottságnak elnöke. 1897-ben indítványozta a komáromi kisgimnázium főgimnáziummá való fejlesztését; megjelölte az irányelveket, azt javasolta, hogy az építés és a fenntartás költségeit a város, a megye, valamint a magyar állam biztosítsa.

Alapítója és 1880-tól 1896-ig szerkesztője volt a Komáromi Lapoknak, mely hetenként kétszer megjelenő politikai lap volt. Neki köszönhető az ipartestület megalakítása, melynek éveken át iparhatósági biztosa, majd pedig díszelnöke volt. Nevéhez fűződik az 1891. évi komáromi ipari és gazdasági kiállítás megszervezése. Kezdeményezője volt az Erzsébet híd megépítésének is. 1892-ben Klapka tábornok temetésén ő vitte a sírra a komáromi földet. Az ő elnöksége alatt a Klapka-emlékbizottság művészi síremlékkel jelölte meg Klapka György tábornok sírját, és Komárom főterén díszes szobrot állított neki. 1904-ben a város részéről ő búcsúztatta Jókai Mórt. Fő szorgalmazója volt a Jókai Egyesület megalakításának, amely társelnökévé választotta. Ő kezdeményezte Jókai szobrának felállítását Komáromban. Kevesen tudják, hogy gyermekkorú jó barátja volt Feszty Árpádnak, aki híres körképén róla mintázta a bekötött szemű vitéz alakját.

Tuba János síremléke a (rév)komáromi református temetőben van. Sírkövén (Rigele Alajos pozsonyi szobrászművész alkotása) ez olvasható: „Szülővárosának élve nemzetének dolgozott.”

Fonód Tibor

In memoriam Tarics János

**„Legyen vers, hogy legyen minden.
Szív ne vágyjon menni innen.”**

(Bakos Kis Károly)
Hitel, 2008. szeptember

Tarics János Komáromban született. 1953-tól volt, az akkor Komáromban megalakult Magyar Területi Színház – ma Komáromi Jókai Színház – tagja: színésze, rendezője, ügyelője, zenésze, gyártásvezetője – s szinte haláláig, mint mondta: „baktere”. Tarics János Komárom egyik legsokoldalúbb – „mindenes zenésze” volt: szóló- és karénekes, karnagy; zeneszerző, zenekarvezető; zongorázott, hegedült, gitározott, nagybőgőzött és művészien fütyült. A Csemadok megalakulását követően tevékenyen bekapcsolódott annak munkájába; évek hosszú során volt művészeti vezetője a szervezet sok sikert megért színjátszó csoportjának; és zenekarának bőgőse.

Szülővárosában járt iskolába. 1936-ban lett a bencés gimnázium diákja, 1944-ben sikeresen érettségizett.

Megkértünk néhány egykori bencés diákot, ismerőst, mondják el: hogyan él emlékezetükben a komáromi gimnazista, az ifjú Tarics János.

▶▶▶ In memoriam Tarics János

Dr. Szénássy Zoltán tanár, szakíró:

Ha visszagondolok a régi Komáromra, gyermekkoromra, az iskolára, osztálytársaimra, a sokaságból Tarics János emléke kiemelkedik; szinte végigkísér egész életemen.

Még iskolások sem voltunk, már akkor közel kerültünk egymáshoz; együtt jártunk óvodába a Kapitány utcába, majd iskolába is. Különbösen nagyon közel laktunk egymáshoz, mintegy 150-200 méterre, én a Rákóczi utcában, ő pedig a Tó utcában. Az utcasaroktól a második ház volt a „Tarics-porta”, hatalmas nagy kapuval, hogy a nagy „kocsik” is ki s be járhasanak rajta. János barátom édesapja a bognármunkának (úgy mondanám) „atyamestere” volt. János egy szem gyerek volt. Édesanyja tudta, hogy fiának játszótársra van szüksége, így én gyakran megfordultam náluk.

Nekem a Tarics-porta, a műhely tele gépekkel: fűrészgép, gyalupad stb. egy külön világnak tűnt. Sokszor megcsodáltam Tarics bácsi „tudását”: ahogyan csinálta a taligákat, a parasztszekereket. Az egész Csallóköz hozzá járt, de nemcsak a parasztok, hanem a különféle vállalatok is. Konkrétan emlékszem, hogy az Ármentesítőnek is dolgozott; azok is talicskákat használtak a töltéseknél. Évtizedeken át folytatta tisztas mesterségét, mígnem a 47-48-as években elveté tőle az iparendélyt. Ilyen világ volt akkor!

János alkatilag is nagyon hasonlított szülei: édesanyja és édesapja egyaránt jól megtermett emberek voltak. Annak ellenére, hogy János barátom bencés diák lett, gimnazista, apjától, annak szeretett, szép szakmáját is megtanulta. Bár jómagam a református kollégiumba, a tanítóképzőbe kerültem, barátságunk nem szakadt meg. A Tó utca végén volt egy füves terület, ahova mi, környékbeli fiúk kijártunk futballozni. A Vágon túli „sistagban” meg más nagy „csatákat” vívtunk; összemértük erőinket. Nyáron meg ott volt a „strand”, a „spiccel” szemben. Az egy nagyon jól kiépített szórakozóhely volt: kabinokkal, táncparkettel, cigányzenével. Mikor aztán jött a „front”, kellett az építőanyag, a fa a hídépítéshez, mint mindent, a strandot is szétbontották. A háború még közelebb hozott kettőnket egymáshoz. 1945. február elsején a 24-25-26-os korosztályt egyszerre hívták be katonának. Jánossal egyidősek lévén, a Pozsonyi kapunál lévő leventeotthonban kellett jelentkezünk. János mögöttem állt a sorban. Mikor rá került a sor, ekképpen jelentett: „Tarics János bognárségéd érettségivel”. Ekkor tudtam meg én is, hogy megvan a segédlevele is. Mosonmagyaróvárra, az 5-ös utaszászlólajhoz kerültünk, majd mindketten fogásba estünk. De kegyes volt hozzánk a sors, mert az amerikaiak fogságába. Így megmenekültünk, mindketten hazakerültünk; ő előbb, én 1945 augusztusában. Béke lett. Ismét közel kerültünk egymáshoz, mindketten tevékenyen bekapcsolódtunk a Csemadok munkájába. De gyakran találkoztunk az Erzsébet-szigeten lévő kertjeinkbe menet, vagy onnan jövet is. Sokszor felidéztek az ifjúkori közös élményeket; jókat beszélgettünk.

Kovács Kálmán fogtechnikus, a Baráti Kör tagja:

Egy alkalommal – gimnazistaként – barátommal belépve az iskola épületébe, csodálatosan szép zenét hallottunk. „Mi ez a gyönyörű?” – néztünk kérdőleg egymásra, szinte meghökkenve. Talán a rádióból szól ez a csodálatos muzsika? Természetesen a „zeneszó” irányába folytattuk

utunkat. Ahogy egy nyitott ajtajú tanterem elé érkeztünk, minden kérdésünkre „választ” kaptunk: nem rádió szólt, hanem gimnáziumunk két nagyon tehetséges, sokszor megcsodált diákja muzsikált, Dosztál Miki hegedült Tarics János gitárkíséretével.

Dobi Gézáné Krizsán Ildikó zenetanár:

Mi – a nálánál sokkal fiatalabbak – Tarics Jancsira „felnéztünk”, hiszen már egészen fiatalon is kiváló zenész volt. Amikor Koval’ Gabi nagy gondban volt, kérdésével – ki tudná őt gitározni tanítani? – mint jó barátjához hozzám fordult. Abban az időben, Komáromban ki mást ajánlhattam volna neki, mint Tarics Jánost. Ő már akkor sokféle hangszeren játszott, többek közt kitűnően gitározott. Mint köztudott, Koval’ Gabiból is kiváló gitáros lett.

Bugár Béla színművész, a Komáromi Jókai Színház örökös tagja:

Én, mind a Faluszínháznak, mind a Komáromi Magyar Területi Színháznak (MATESZ) alapító tagja voltam. Amikor a kötelező katonai szolgálat után visszajöttem a MATESZ-be, Tarics János már a színház tagja volt. Testilelki jó barátokká lettünk. Talán azért, mert volt bennünk valami azonos: az „egyszerűség”. Engem János a józan „parasztgondolkodásomért” szeretett. Sokat beszélgettünk, sokat mesélt nekem. Sajnos, már sokat felejtettem. Azt azonban tudom, szigorú szülei voltak. Apja, a korszak jellegzetes „iparosának” megtestesítője volt. Kiváló szakember; sokat foglalkoztatott, keresett bognármester, aki gyönyörű kocsikat, bricskákat, hintókat készített. Bár józan életű ember volt, de a vasárnapi szentmise után – egy szinte „kötelező” fröccs erejéig – ő is betért a Centrál kávéházba.

Amellett, hogy János a bencés gimnázium diákja volt, apjától megtanulta a bognármesterséget. A háború befejezése után azonban, apjával együtt a hídépítésnél dolgozott szegecsélőként. Mint mesélte, egy „sváb emberrel” együtt dolgoztak. A sváb felesége gyakran főzött tésztát, s azt hozta ebédre a férjének. Amikor már az embernek elege lett a sok tésztából, ezt mondta a feleségének: „Ne főzz nekem mindig csak csaszát meg csaszát; főzzél már nekem egyszer perckeltet knockedlivel!” Nálunk is, szinte szállóigévé vált a mondása; s ha a feleségem nem a fogam alá valót talál, én is azt mondom: nekem perckeltet főzz knockedlivel!

János ügyelőnek került a színházhoz. Fiatal kora ellenére – mert ezermester volt, mindenhez értett – nagy tekintélyt, tiszteletet váltott ki maga iránt. Nagyon precíz ember volt. Kevés színháznak volt olyan ügyelője, mint amilyen ő. Rendet tartott az előadások alatt. Kivételes intelligenciával rendelkezett, így egyszerre volt ő ügyelő és színész; de jó néhány színdarab megrendezésével is megbízták. Minden rábízott munkát nagy felelősségtudattal végzett, de elemében akkor volt igazán, amikor zenélhetett, amikor a színház „zeneigazgatójaként” tevékenykedhetett. Kiváló ember, segítőkész kolléga volt. Az igazi boldogságot számára a családja jelentette: hú társa, szeretett felesége, Margitka (Lőrincz Margit színművész) és gyermekei.

Köszönjük az emlékezők szíves közreműködését. Tarics János öregdiáktársunk emlékét tisztelettel őrizzük!

A szerkesztőbizottság

Az alma mater ma:**Örömök és gondok – szeptembertől novemberig**

Habár Szlovákia gazdasági fejlődésének mutatói folyamatos növekedést igazolnak, oktatási rendszerünk távolról sem tükrözi a pénzügyi feltételek bőkezűbb biztosítását. Pedig az oktatás kiemelt támogatásának most meglennének a gazdasági-anyagi feltételei.

Köztudott, hogy az oktatási intézmények tevékenységét az új tanévtől a nyáron elfogadott oktatási törvény szabályozza. Kétségtelen, hogy új, korszerűbb elemeket is tartalmaz, amelyek segítik az oktatási rendszer részbeni megújulását. A benne foglalt tartalmi reform az iskolák számára feladatult adta saját pedagógiai program megfogalmazását 2009 szeptemberétől kezdődően. S mindegyik pár hetünk maradt.

Az egyik legfontosabb feladatunk a Selye gimnáziumban az volt, hogy kijelöljük az oktatás súlypontjait. A gimnáziumok elsődleges feladata tanulóinak a felsőoktatási intézményekben folytatandó tanulmányokra való felkészítése, mely rendkívül szerteágazó oktatási feladatokat ró mindannyiunkra. Miből mennyit? Talán nagyon leegyszerűsítve ez volt az egyik legfontosabb feladatunk, amikor a tantárgyakról és azok óraszámairól döntöttünk. Mivel az új törvény nem engedélyezi szakirányzatos osztályok indítását, az új óraszámok meghatározásakor a korábbi tapasztalatok és az újabb tanulói igények figyelembevételével a matematika, informatika, fizika, az anyanyelv és a szlovák, valamint a testnevelés óraszámait növeltük az első évfolyamban. Az elsősök két idegen nyelvet tanulnak kötelezően: az egyik, az ún. „fő” nyelv, melyet már az alapiskolában is tanultak; ezt heti 4 órában oktatjuk. A másik idegen nyelvre heti két óra jutott. Három idegen nyelvet oktatunk: az angol vagy a német lehet a „fő” nyelv egyike, a második idegen nyelv skálája is bővült: a német és angol mellett szeptembertől spanyolt is oktatunk. Tanáraink egyetemi végzettségű szakemberek. Ez nemcsak a nyelvtanárokról, hanem valamennyi pedagógusunkról elmondható.

Tovább folytatjuk a tehetséges tanulókkal való foglalkozást is, hiszen ez a gimnázium egyik meghatározó pillére. Ehhez újabb ösztönzést kaptunk: a tavalyi iskolaévben diákjainknak a tanulmányi versenyekben való szereplése és eredményei alapján a Selye gimnázium lett a Nyitrai kerület legeredményesebb középiskolája. A tehetséggondozást is szolgálja a szakköri tevékenység, emellett pedig a fiatalok szabad idejének értelmes eltöltéséhez is hozzájárul az a csaknem 50 szakkör, amely a különböző sportágakon keresztül a természettudományi, nyelvi, társadalomtudományi jellegű körökön át a filmklubig lehetőséget kínál kinek-kinek érdeklődése, tudása szerint az ismeretgyarapításra, szórakozásra.

A fiatalok erkölcsi nevelése során ez az iskola mindig is vallotta, hogy „gyermeküket” magyarságuk megélése mellett a mások tiszteletére is nevelje. Székelyföldről, Székelyudvarhelyről, az ottani Tamási Áron Gimnáziumból érkezett hozzánk október végén az iskola 46 fős színjátszó diákcsoportja, amely iskolánk aulájában *A dzsungel könyve* c. musicalt mutatta be frenetikus sikerrel. A székelyföldi diákok családoknál kaptak szállást; feltehetően barátságok is kialakultak a két testvérintézmény tanulói között, tovább gyarapítva így azoknak a komáromi diákoknak a számát,

akik majd eljutnak Erdélybe. Az 1956-os forradalom kapcsán filmvetítésre került sor az emeleti konferenciatermünkben, ahol a hittan- és etikaóra keretében magyarországi vendégünk, Szakács Sára közreműködésével a fiatalok 1956 mártír lelkészéről, a kisújfalui Gulyás Lajosról készült dokumentumfilmet tekintették meg.

Az öregdiákok a mi „hajszályökereink”, akik összekapcsolják múltunkat jelenünkkel. A százévéssé lett gimnáziumépület centenáriuma kínálózó lehetőséget nyújtott a múltunkra való visszapillantásra éppen egy új tanév kezdetén. Méltó keretek közt emlékeztünk a tölgyfává terebélyesedett iskola 359 éves múltjára, a száz éve elkészült iskolaépületben megvalósult oktatásra.

Az elmúlt csaknem három hónapban számos esemény történt: a holokauszt-emléknap, a strassburgi tanulmányút, az aradi vértanúkra való emlékezés, 1956 emlékünnepségein való részvételünk, a Böjte Csabát bemutató filmvetítés, a diáknapi közösséget építő eseménysorozata voltak az említett időszak legfontosabb, nevelést szolgáló eseményei, melyek a maguk módján formálják és befolyásolják gimnazistáink nemzet- és erkölcstudatát.

Novemberben került ki a nyomdából a három testvériskola: a budapesti Szent István Gimnázium, a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium, valamint a Selye János Gimnázium közös, 2009. évi falinaptára gyönyörű kivitelben, minőségi papíron. Mindhárom iskola épülete százéves születésnapját ünnepli, s a kiadvány a gimnáziumokról készült mai és múltbeli fotóit gyűjtötte össze. Az elmúlt három hónapról készült rövid beszámolómat hadd fejezzem be a naptár előszavában található Tamási Áron-idézzel, mely együttműködésünk mottójául is szolgálhat:

„Bizony, nem egyedülvalók vagyunk, hanem valamiféle szerves egységhez tartozunk: egy családhoz, melynek a nyelvén szólunk. Ennek a családnak országföldje van, s ha most kevesebb is, mint a nagy bűnök előtt, annál édesebb ez a föld. Történelme van, mely gyakran szerencsétlen volt is, de hősi volt és önzetlenségében költők tollára méltó. Irodalma van, mely nyelvi társtalanságában a mesék pazar színeiben lüktet. Halottai vannak, kiknek a neve nem számadat, hanem csillagok a föld alatti égen. Élő népe van, mely munkával és az erkölcsi érzék örökségével keresi a boldogulás útját: és álmai vannak, amelyek nem a zsványoké, hanem a jövőké.”

Kustván Ilona, igazgatóhelyettes

Művészet és kultúra

Új tantárgy a gimnáziumban

Zenetanárként mindig némi irigységgel hallgattam a magyarországi kollégák beszámolóit a középiskolai zenei oktatásról. Nálunk a zenei és képzőművészeti oktatás az alapsiskolában véget ért.

Idén került sor a nagy áttérésre, ugyanis az oktatásról szóló törvénynek köszönhetően gimnáziumunk első évfolyamában új tantárgy indult *Művészet és kultúra* elnevezéssel heti egy órában. A tantárgy a tervek szerint a további évfolyamokban is marad az órarendben ugyanilyen óraszámmal. Tankönyvünk egyelőre nincs, csupán a központilag előírt témakörökhöz igazodunk. Ezek elég széles tartalmat ölelnek magukba, mint pl. a vizuális, hang- és mozgáskultúrát, az elektronikus média- és videokultúrát, dráma- és képzőművészetet, kultúrális öntudatra nevelést, a média eszközeinek ismeretét, divat- és öltözködéskultúrát, művészeti alapismereteket, a művészetek kifejezőeszközeinek ismeretét, a különféle korok és népek művészetének és kultúrájának ismeretét, a művészet egyes stílusainak ismeretét, a weboldalas dizájn tanulmányozását, a művészeti produktumok elektronikus feldolgozását és interpretálását – és még folytathatnám.

Mivel ez a tantárgy a művészet minden területét érinti, sőt belenyúl a technika világába is, úgy gondoltuk, a legefektívebben és a legjobban úgy oktatható, ha minden témakört a megfelelő szakos tanár oktatja. A témaköröket 4 al kategóriába osztottuk, és negyedévi ciklusokban váltja egymást 4 különböző szakosítással rendelkező tanár, mégpedig: magyar nyelv és irodalom, képzőművészet, zenei nevelés és informatika. Az oktatás speciális termekben folyik: konferenciaterem, multimediális terem, aula és számítástechnikai tanterem. Miután az első negyedév letelt, elmondhatjuk, hogy a diákok részéről pozitív visszhangra talált ez az új tantárgy. Nemcsak a diákok, hanem mi is élveztük az órák szabad, friss, oldott légkörét, a diákok lelkesedését, alkotókedvét és személyiségük különféle megnyilvánulásait. A teljesítményorientált tantárgyak mellett szükséges, hogy a diákok lehetőséget kapjanak az önmegvalósításra és a művészi érzékük, látásmódjuk és ismereteik fejlesztésére, ezért a tantárgy bevezetését mint matematikatanár is mindenképpen helyeslem. A negyedév tapasztalatai alapján csupán egy dolgon változtatnék, ha megtehetném – és azt hiszem, ez nem csak az én személyes véleményem –, heti két órában, vagy legalábbis osztott órában tanítanám.

PaedDr. Vitálos Krisztina
matematika–zenei nevelés szakos tanár

Teljes EU-fóriában

Az EP két szlovákiai képviselője fogadta Strasbourgban a komáromi Selye János Gimnázium tanulóit

Szeptember 23-án, délután három órakor kíváncsi diákok és tanárok töltötték meg az Európai Parlament egyik fogadótermét. Duka Zólyomi Árpád és Bauer Edit parlamenti képviselők beszéltek munkakörükről, a Európai Unió szerkezetéről, és a kötetlen beszélgetés folyamán egynehány kulisszatitkot is megosztottak velünk.

Az elmúlt tanév júniusában *Mit tudsz az EU-ról?* címmel hirdettek versenyt a magyar középiskolások számára. Az iskolák esszéíró pályázat vagy vetélkedőszervezés formájában dönthették el, ki az a 10 arra legérdemesebb diák, aki részt vehet majd a strasbourgi jutalomúton. Gimnáziumunkban írásbeli teszt és szóbeli megméretés során ítélték meg elméleti tudásunkat, majd prezentációs munkáinkat mutattuk be a zsűrinek. Így alakult ki a végső sorrend, melynek köszönhetően szeptember 21-én Deák Irén tanárnővel már útban voltunk Franciaország felé. Együtt utaztunk a pozsonyi, nagymegyeri, gútai, újvári, somorjai, párkányi gimnáziumok kiválasztott diákjaival és a Selye János Egyesület pályázatnyertes hallgatóival, ill. tanáraival is. Az éjszakát már Offenburbban, németországi szálláshelyünkön töltöttük, ahol nemcsak kényelmünkről, hanem útikönyvecske segítségével részletes tájékoztatásunkról is gondoskodtak. Másnap délelőtt Haut Koenigsbourg várát néztük meg, mely még ma is a germán hatalom szimbólumaként magaslik a környék legmagasabb hegyén. A kastély bejárása után Obernai-ba, egy igazi francia mesevárosba léphettünk be – egy csodás kis faragott kapun át –, ahol ebédrel láttak minket vendégül, majd sétát tettünk a macskaköves utcácskák rengetegében. Délután Strasbourgba érkeztünk, s a gótikus katedrális megismerése után késő estig jártuk a bár nyüzsgő, mégis nyugalmat sugárzó belvárost. A régi és modern épületek sokféleségének élményét másnap csak növeltük a La Petit France (Kis Franciaország) sétahajókázással egybekötött megtekintésével.

A turisták által leglátogatottabb városrész gerendás szerkezetű, csúcsos tetejű épületei még a késő-középkori és reneszánsz városból maradtak fenn. A hajó az Európai Parlament patinás épülete elé szállított, ahol szintén finom ebédrel vártak bennünket. Ezt vendéglátóinkkal folytatott beszélgetésünk követte, akik játékos vetélkedővel fogadtak minket, ajándékokkal jutalmazva a helyes válaszadókat. Kérdések hangzottak el képviselőként betöltött szerepükéről, sőt a nagypolitika aktuális témáiról is. Kellemes kisugárzásuk feledtette velünk azt is, hogy a plenáris ülések megfigyelésére nem volt alkalmunk az egyik épületrész mennyezetének beszakadása miatt. A programsorozatot az Orangerie parkban pihenéssel töltött óra zárta, majd elindultunk hazafelé Strasbourgból. Azt hiszem, mindenki nevében szólok, ha megjegyzem: e pár nap alatt egy igazán eseménydús és páratlan kirándulás résztvevői lehettünk.

Kovács Orsolya (4.C)

Köles Vince fényképalbumából: Komáromi templomok

A Szent Rozália-templom

A Szent András-templom
A Szent család oltár a Szent András-templomban

A református templom

Tél

*Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
hogy melegednének az emberek.*

*Ráhányi mindent, ami antik, ócska,
csorbát, töröttet s ami új, meg ép,
gyermekjátékot, – ó, boldog fogócska! –
s rászórni mindent, ami szép.*

*Dalolna forró téli láng az égig róla
s kezén fogná mindenki földijét.*

*Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni,
hisz zuzmarás a város, a berek,
fagyos kamrák kilincsét fölszaggatni
és rakni, adjon sok-sok meleget.*

*Azt a tüzet, ó jaj, meg kéne rakni,
hogy fölengednének az emberek.*

József Attila

Köles Vince, a Baráti Kör tagja, 1959-ben érettségizett gimnáziumunkban. 1963-ban a Nyitrai Pedagógiai Főiskolán (matematika–földrajz–műhelymunka szakon) szerzett tanári oklevelet. A fényképezés gyermekkora óta kedvtelése.

A lapban megjelenő írásokat és képeket a szerzők honorárium nélkül bocsátják a szerkesztők rendelkezésére. A lap szerkesztését, tördelését, lektorálását és nyomdai előkészítését önkéntesek végzik, ugyancsak honorárium nélkül. Ha lehetőségeid megengedik, a nyomdai költségekhez való önkéntes hozzájárulásodat örömmel nyugtázzuk.

Felhívás!

Lapunkban szeretnénk gimnáziumunk egykori életét dokumentáló fényképeket is megjeleníteni. Kérjük olvasóinkat – akár hagyományos, akár digitális formában – juttassák el azokat az itt (a lap hátsó borítóján) közölt címre. —————>

Minden kedves olvasónak meghitt karácsonyi ünnepeket; egészségben gazdag új esztendőtt kívánunk!

Köszönjük.

*

A Komáromi Öregdiák-ba szánt írásokat és egyéb közleményeket a

**Selye János Gimnázium, „Öregdiákok”,
94501 Komárno, ul. bisk. Királya 5
vagy a jarnipot@gymhskn.edu.sk címre várjuk.**

A Komáromi Öregdiák régebbi számai megtalálhatók az Interneten, a gimnázium honlapján érhetők el:

www.sjg.komarno.sk/oregdiak/kezdo.htm

Komáromi Öregdiák – Hírlevél. Kiadja a Komáromi Magyar Gimnázium Öregdiákjainak és Tanárainak Baráti Köre. Belső használatra. A kiadásért felel: Dr. Bastrnák Ferenc.
A szerkesztőbizottság tagjai: Jakabné Lelkes Ilona, Oláh Imre, Stirber Lajos, Szabóné Marosi Ilona, dr. Viola Pál.
Munkatársak: Fehérné Kürthy Erzsébet, Kovács György, Béres János.
Tördelőszerkesztő: Lovász Gabriella. Nyomta a Komáromi Nyomda Kft.